

Maatschap Hin ontwormt niet, tenzij

“Zonder wormmiddelen kan wél”

Annette Hin verzamelt mest van lammeren voor het mestonderzoek.

Waar je ook kijkt zie je dieren op het gezinsbedrijf van de familie Hin op Texel. Koeien, geiten, kippen, paarden, maar toch vooral schapen. “Daar ben je Texelaar voor”, zegt Jan Hin. Jan en zijn vrouw Annette besloten tien jaar geleden voor volledig biologisch te gaan. En daar hoort terughoudendheid met wormmiddelen ook bij. “We ontwormen al 15 jaar niet meer preventief, en dat gaat goed.”

Hoewel de passie voor schapen overduidelijk is, is maatschap Hin van oorsprong een melkveebedrijf. De ouders van Jan kochten het in 1950 en hielden een paar koeien en zo’n veertig schapen. Toen Jan het overnam in 1976 bleef hij koeien

melken. Op het hoogtepunt liepen er vijftig koeien. “Eigenlijk is Jan meer een koeienboer”, zegt Annette. Toch besloot het echtpaar in 2007 te stoppen met melken. “Ik had graag biologische melk willen leveren, maar om het van Texel

te laten halen moesten genoeg collega’s ook biologisch gaan melken. Dat haalden we bij lange na niet. Toen was de lol van het melken er voor ons wel af, je hebt geen uitdaging meer. Je wilt wel verder komen.”

antibiotica als er echt een reden voor was. We hoorden vaak 'niet doen', 'daar krijg je problemen van'. Maar we bleven het doen en hebben uiteindelijk gelijk gekregen." Zo ook met wormmiddelen. Annette vertelt dat de schapen het al 15 jaar in principe zonder wormmiddelen doen. 'Dat kon niet' en 'dat bestond niet', hoorden ze vaak. "En toch gaat het goed. Het kan wél."

Proef

Dat het zo bijzonder is wat Maatschap Hin doet, kwam pas echt aan het licht toen het echtpaar een enquête invulde van GD. "Dat doen we eigenlijk nooit, maar nu toevallig wel. Daarin vulden we in dat we eigenlijk geen wormmiddelen meer gebruiken. Blijkbaar was dat zo interessant dat we werden gevraagd mee te draaien in een proef omtrent maagdarmwormen." Binnen die proef volgt GD, samen met Faculteit Diergeneeskunde, CVI en WUR Livestock Research, een tiental bedrijven. "Er is één ander bedrijf van Texel, en verder uit alle uithoeken van het land. Het is een heel gevarieerd gezelschap." De proef draait inmiddels twee jaar. Onderdeel hiervan is ook praktische ondersteuning van GD'er Piet Vellema met het werken met het beweidingsschema en mestonderzoek.

Beweidingsschema

Natuurlijk gaat het niet vanzelf. Om maagdarmwormbesmettingen onder controle te houden heeft het echtpaar een secuur beweidingsschema, dat Annette met de grootste nauwkeurigheid bijhoudt. "We letten er goed op dat de lammeren nooit op land komen waar kort daarvoor schapen hebben gelopen." De ooiën lopen nu bij elkaar en de lammeren zijn verdeeld over drie stukken: één stuk voor de zware lammeren die weg moeten, één voor de lichtere lammeren die nog bij moeten groeien en één voor de lammeren die aanblijven. Ook de eenjarigen hebben een apart stukje grond. Annette heeft alle percelen een nummer gegeven en houdt in een schriftje bij welke dieren waar hebben gelopen. "Het is wel even puzzelen met de hoeveelheid gras die de schapen nodig hebben om in drie weken op te eten. Met de ervaring die we nu hebben zitten we met de indeling van de percelen aardig goed. En als de grasgroei mee- of tegenvalt moeten we ons beweidingsschema weleens aanpassen." Jan en Annette beseffen goed dat ze met 30 hectare land een groot voordeel hebben. "Maar het kan ook met minder land, als je de percelen maar goed verdeelt. Volgens Piet Vellema kan je het beweidingsschema ook uitvoeren met meer dan vijftien schapen per hectare."

'Kan niet'

Jan en Annette, en sinds kort ook hun jongste dochter Mirjam, besloten zich helemaal op de Texelaars te richten. Voor het land, maar ook voor het vlees, dat ze nu aan enkele restaurants op Texel leveren. Vanuit het biologische gedachtengoed was het gezin al langer bezig om minder medicijnen te gebruiken, ook met het oog op resistentie. Door minder antibiotica en minder wormmiddelen te gebruiken, vertraagt de ontwikkeling van resistente bacteriën en parasieten. Het gezin is hun tijd ver vooruit. "De koeien zette ik al selectief droog, dus ik gebruikte alleen

Dochter Mirjam begeleidt de schapen tijdens het verweiden.

Wormplan

Een wormplan bestaat uit een beweidingsschema, mestonderzoek en een behandelplan.

Beweidingsschema

Een beweidingsschema is de basis van elk wormplan en heeft tot doel de lammeren zo lang mogelijk te weiden op zo schoon mogelijk land: land waar minimaal drie maanden geen schapen of lammeren hebben gelopen. Ooien gaan met de lammeren in het voorjaar naar buiten op veilig land en de lammeren worden altijd verweid binnen drie weken maar tussen 15 juni en 15 september elke twee weken.

Mestonderzoek

Bij een beweidingsschema is mestonderzoek bij lammeren heel belangrijk: doe dit vier weken na terugkeer op het perceel waar eerder in hetzelfde jaar schapen of lammeren hebben gelopen.

Behandelplan

Behandel alleen na mestonderzoek. Laat tien tot veertien dagen na de behandeling nogmaals mestonderzoek uitvoeren om het effect van de therapie te controleren.

Mestmonsters

Het beweidingsschema helpt om te voorkomen dat lammeren zware maagdarmwormbesmettingen opdoen (zie kader). Maar helemaal vrij van besmettingen is maatschap Hin niet en dat is ook niet nodig. "We zien het snel als er iets is met een lam. In het voorjaar is diarree bijvoorbeeld een symptoom van een Nematodirus-infectie en in de zomer kan de rode lebmaagworm bleke ogen veroorzaken door bloedarmoede.

Als we dat zien laten we een mestmonster onderzoeken", legt Annette uit. "De uitslag vertelt ons hoe ernstig de besmetting is. Zitten er 1500, 300 of 10 eitjes in een gram mest?" Op basis daarvan en in overleg met Piet Vellema besluiten we of we gaan behandelen. Dit jaar hebben we nog maar vier lammetjes behandeld en ze zijn er helemaal bovenop gekomen."

Slowfood

Het gezin vindt eerlijk eten belangrijk. Niet alleen het lamsvlees, maar ook het vlees van de ossen en geitenlammeren is populair bij lokale restaurants. "Mensen willen weten waar hun voedsel vandaan komt. Daar zijn we heel open in, mensen

mogen zien wat hier gebeurt. We hebben geen geheimen." Krachtvoer krijgen de dieren zo min mogelijk, ze moeten het doen met wat het land te bieden heeft. "Dat noemen ze 'slowfood'", zegt

"Mensen mogen zien wat hier gebeurt, we hebben geen geheimen."

Annette lachend. "Het duurt wat langer, maar ze groeien hier niet minder dan ergens anders." De grootste uitdaging? Jan: "Met zo weinig mogelijk medicijnen en een goede beweiding, gezonde dieren produceren en het land zo goed mogelijk benutten."

